

УДК 35.088

В.І. ЛАЗУТКО, Одеський державний університет внутрішніх справ

СИЛИ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ

Ключові слова: завдання, проблеми, сили охорони правопорядку, функції

Захист основних інтересів, прав і свобод людини і громадянина є необхідною умовою розвитку України як демократичної правової держави. Основна роль при цьому відводиться правозахисним та правоохоронним структурам, у тому числі, правоохоронним органам спеціального призначення. Основною метою діяльності останніх є забезпечення як громадської, так і національної безпеки в цілому. Для вирішення поставлених завдань підрозділи правоохоронних органів повинні мати необхідні сили та засоби, здійснювати координовані спільні дії.

Проблеми діяльності правоохоронних органів у особливих умовах практично завжди турбували дослідників. Останнім часом виникла необхідність у глибоких наукових дослідженнях зазначеної сфери, у розробленні критеріїв оцінки правоохоронної діяльності, пошуку оптимізації діяльності спеціальних правоохоронних структур, які виконують основні завдання щодо запобігання та припинення особливо небезпечних для суспільства злочинних посягань.

Незважаючи на стрімкий розвиток нової комплексної наукової галузі «Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку», а також на наявність цілої низки наукових досліджень та публікації у цій сфері таких вчених, як О.М. Бандурка, В.П. Бірюков, С.А. Буткевич, О.Ф. Долженков, Ю.В. Дубко, І.О. Кириченко, С.О. Кузніченко, В.А. Лаптії, І.І. Мусієнко, М.Б. Саакян, О.М. Шмаков тощо, нині немає єдиної позиції щодо визначення

суб'єктів службово-бойової діяльності та належності окремих структур та підрозділів правоохоронних органів до категорії «сили охорони правопорядку». Звідси, метою статті є характеристика суб'єктів службово-бойової діяльності та визначення поняття «сили охорони правопорядку». Новизна роботи полягає у розширенні понятійного апарату та узагальнення наукових поглядів щодо діяльності правоохоронних органів і військових формувань у разі ускладнення оперативної обстановки.

Службово-бойова діяльність правоохоронних органів та їх військових формувань є специфічною сферою. На думку дослідників, до службово-бойової діяльності залучаються підрозділи (частини, з'єднання) з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, державних (військових) об'єктів, конвойної служби, а також оперативного та спеціального призначення, і полягає вона у профілактичних, охоронних, режимних, ізоляційно-обмежувальних заходах (діях) і спеціальних операціях, що проводяться у мирний час, за надзвичайних обставин та у воєнний час з метою охорони об'єктів, забезпечення суверенітету і територіальної цілісності держави, її конституційного ладу, громадської безпеки, законності та правопорядку [1, с.7].

З точки зору військової науки, зокрема представників внутрішніх військ, службово-бойова діяльність є видом правоохоронної діяльності, для якої характерне забезпечення внутрішньої безпеки держави, що полягає у виконанні правоохоронних завдань через їх службову діяльність (правоохоронними методами), а в разі загострення обстановки й військовими методами [2, с.267]. Під загостренням обстановки мається на увазі виникнення надзвичайних, особливих обставин та позаштатних ситуацій. Враховуючи характер, складність та важливість виконуваних завдань для забезпечення громадської безпеки, окремі з них відносяться до категорії «спеціальні операції». Зазначені заходи представляють собою комплекс оперативних, режимних, військових та інших заходів і дій, які проводять ОВС разом із військовими частинами та іншими вза-

ємодіючими силами в обмежений час за загальним задумом і під єдиним керівництвом [3, с.35; 4, с.105].

Слід зазначити, що наявність службово-бойової складової у сфері діяльності військових формувань, у тому числі правоохоронної спрямованості (внутрішні війська, Військова служба правопорядку у Збройних Силах України тощо) не викликає сумнівів, у той же час стосовно службово-бойової діяльності правоохоронних органів є певні дискусії.

Аналізуючи дослідження даної сфери, можна зазначити, що відповідно до складеної концепції службово-бойова діяльність полягає у профілактичних, охоронних, режимних, захисних, ізоляційно-обмежувальних заходах та спеціальних діях (операціях) правоохоронних органів спеціального призначення та їх військових і передбачених законом інших озброєних формувань. Керівництво зазначеними заходами здійснює центральний орган виконавчої влади (головного, центрального управління тощо). Мету службово-бойової діяльності дослідники визначають як забезпечення територіальної цілісності держави, її конституційного ладу, громадської безпеки, законності і правопорядку, забезпечення недоторканності державного кордону, охорони й оборони особливо важливих об'єктів, боротьби з організованою злочинністю та тероризмом у плановому, регулярному порядку та під час проведення спеціальних заходів, операцій за надзвичайних обставин, надзвичайних ситуацій та у воєнний час з використанням правоохоронних, військових та інших методів [1, с.7].

Таким чином, обґрунтованою здається нам позиція авторів, які із загальної сфери правоохоронної діяльності виокремлюють її спеціальну складову (так звану спеціальну правоохоронну діяльність) [1, с.6; 2, с.81]. На нашу думку, службово-бойова діяльність реалізується саме у формі спеціальної правоохоронної діяльності, об'єктами якої є: особи, групи осіб (у т.ч. організовані злочинні формування), які є суттєвою загрозою громадському порядку та національній безпеці; злочини, спрямовані на зміну чи повалення конститу-

ційного ладу, захоплення влади, посягання на територіальну цілісність держави; злочини терористичного спрямування; злочини, пов'язані з незаконним придбанням або використанням радіоактивних матеріалів, вибухових речовин, зброї або бойових припасів; дії, що ставлять під загрозу громадський порядок і безпеку (особливо під час проведення масових заходів); порушення режимних правил (режиму охорони особливо важливих об'єктів, надзвичайного, воєнного режиму, тощо).

Виконання такої діяльності безумовно належить до компетенції правоохоронних органів, але сфера діяльності останніх значно ширша за ті функції, що перелічені вище. Специфічні завдання можуть і повинні виконувати органи та підрозділи, які мають відповідні сили та засоби, необхідні для того, щоб адекватно рівню загрози реагувати та застосовувати спеціальні види державного примусу (застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів, спеціальної техніки тощо).

Відповідно до вищезазначеної концепції службово-бойова діяльність виконується силами охорони правопорядку, тобто спеціальними правоохоронними органами чи підрозділами, які мають у своєму складі озброєні чи військові формування, що здатні виконувати завдання особливої важливості та складності. Окремі автори також надають визначення таким суб'єктам правоохоронної діяльності, як правоохоронні органи спеціального призначення. Вони застосовуються як у плановому, регулярному порядку, так і під час проведення спеціальних заходів, дій за надзвичайних обставин з використанням правоохоронних, військових та інших методів [1, с.6–7].

На наш погляд, специфіка службово-бойової діяльності полягає в тому, що здійснюється вона в особливих (надзвичайних, екстремальних) умовах та спрямована на недопущення, припинення чи подолання наслідків подій, які несуть суттєву небезпеку життєдіяльності суспільства, а саме загрозу громадському порядку та національній безпеці. Відповідно, об'єктом службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку є події, прояви або

явища, що несуть велику суспільну шкоду й потенційно загрожують не тільки окремим інтересам людини та суспільства, а й в окремих випадках несуть загрозу його нормальному існуванню взагалі.

Вважаємо необхідним надати характеристику силам охорони правопорядку, як безпосереднім суб'єктам службово-бойової діяльності. Відповідно до зазначеної в окремих дослідженнях концепції до сил охорони правопорядку (суб'єктів службово-бойової діяльності) відносяться центральні органи та окремі підрозділи правоохоронних органів та окремих військових формувань.

При визначенні сил охорони правопорядку автори наводять доволі детальний та точний перелік суб'єктів службово-бойової діяльності. До останніх відносять такі структури, як: Головний штаб МВС України, Головне управління внутрішніх військ МВС, територіальні командування внутрішніх військ МВС, департаменти (карного розшуку, боротьби з незаконним обігом наркотиків, розвідувально-пошукової діяльності, Державної служби охорони при МВС), головні управління, управління МВС, спеціальні підрозділи міліції («Беркут», «Титан», «Сокил»), Національне центральне бюро Інтерполу в Україні; Адміністрація Державної прикордонної служби України, органи охорони державного кордону (прикордонні загони, мобільний прикордонний загін, окремі авіаескадрильї, загін спеціального призначення), Морська охорона (загін морської охорони, дивізіон кораблів і катерів спецпризначення); Центральне управління Служби безпеки України, Служба безпеки Автономної Республіки Крим, регіональні органи, органи військової контррозвідки, Штаб Антитерористичного центру при СБУ, військові формування СБУ; Головне управління Служби правопорядку Збройних Сил України; Центральне управління Служби правопорядку по місту Києву і Київській області, територіальні управління Служби правопорядку, зональні відділи (відділення) Служби правопорядку, підрозділи Служби правопорядку (охорони військових об'єктів,

патрульно-постової служби, спеціального призначення); Управління державної охорони України, Державна кримінально-виконавча служба України [1, с.7].

Вважаємо, що зазначений перелік не є вичерпним, більш того, некоректно при визначенні сил охорони правопорядку вказувати конкретні підрозділи правоохоронних органів, адже зазначенні військові формування мають у своєму складі значно більший перелік підрозділів, що здатні виконувати завдання в особливих умовах та при виникненні надзвичайних обставин. Мається на увазі, що не тільки підрозділи спеціального призначення (особливого призначення, швидкого реагування тощо) можуть виконувати службово-бойові завдання, але й інші підрозділи у разі виникнення надзвичайних обставин. Таким чином, підрозділи сил охорони правопорядку застосовуються як у плановому, регулярному порядку, так і під час проведення спеціальних заходів і дій за надзвичайних обставин. В останньому випадку в таких заходах можуть брати участь працівники підрозділів, які в звичайній обстановці не виконують службово-бойові функції.

Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку потребує на сьогодні ретельного розгляду та наукового обґрунтування. Найбільш показовим при цьому може стати характеристика службово-бойової діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ МВС України.

Зазначимо, що під час надзвичайних обставин чи в особливих умовах різного генезису (значне загострення криміногенного стану; загроза масових правопорушень; запобігання, припинення, або ліквідація наслідків особливо небезпечних злочинів; введення в країні надзвичайних адміністративно-правових режимів тощо) на більшу частину підрозділів органів внутрішніх справ може покладатися безпосередньо функція виконання бойових завдань, при цьому співробітники мають виконувати не ті обов'язки, які передбачені їхньою постійною штатною структурою (оперуповноважений, дільничний інспектор, інспектор дорожнього руху та інші), а обов'язки, що відповідають тимчасовій штатній організації

(наприклад, виконання завдань у складі групи бойового розрахунку).

Повертаючись до аналізу наукових публікацій щодо визначення сил охорони правопорядку, не можна погодитися з тим, що наведений вище перелік органів та підрозділів внутрішніх справ як суб'єктів службово-бойової діяльності є вичерпним, адже навіть поверховий аналіз вказує на те, що підрозділів спеціального призначення в міліції значно більше, ніж вказані «Беркут», «Титан», та «Сокил».

Крім того, вже достатньо обґрунтовано доведено, що службово-бойова діяльність органів внутрішніх справ має прояв при проведенні таких спеціальних заходів (операцій), як «Сирена», «Грім», «Хвиля», а сили, що задіяні до їх забезпечення, належать до суб'єктів службово-бойової діяльності – сил охорони правопорядку [5, с.17]. Існують інші види діяльності органів внутрішніх справ, пов'язані з розшуком і затриманням озброєних та інших злочинців, що становлять підвищену суспільну небезпеку, наприклад, протидія злочинам, пов'язаним з автотранспортом, запобігання злочинам терористичної спрямованості (спеціальні операції «Бумеранг», «Набат», «Вишор» тощо).

Хотілось би ще раз звернути увагу на те, що завдяки останнім дослідженням у сфері службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку науково обґрунтовано та доведено участь окремих підрозділів у виконанні службово-бойових завдань. Так, наприклад, окремі автори звертали увагу на особливості службово-бойової діяльності вибухотехнічних підрозділів ДНДЕКЦ МВС України [6, с.15]. Зазначені підрозділи займаються проведенням криміналістичних (балістичних, почеркознавчих, дактилоскопічних, холодної зброї тощо) і спеціальних (харчових продуктів, товарознавчих, судово-бухгалтерських та ін.) експертиз та досліджень. До об'єктів службово-бойової діяльності вибухотехнічних підрозділів було віднесено бойові припаси, вибухові пристрої та вибухові речовини, які використовуються або можуть бути використані при скоєнні злочинів проти громадської

безпеки та громадського порядку (терористичний акт, незаконне поводження з бойовими припасами або вибуховими речовинами, недбале зберігання бойових припасів, вибухових пристроїв та вибухових речовин та інше).

Аналіз окремих завдань державної автомобільної служби, дає підстави стверджувати, що й зазначені підрозділи є суб'єктами службово-бойової діяльності. До таких завдань можна віднести: участь ДПС ДАІ в спеціальних операціях органів внутрішніх справ; участь в спеціальних операціях і заходах, що організуються і проводяться іншими правоохоронними структурами (наприклад спеціальні охоронні заходи Управління державної охорони). Особливої уваги заслуговує аналіз спеціальної операції «Перехват», яка проводиться підрозділами ДАІ сумісно з патрульною службою, державною службою охорони міліції особливого призначення «Беркут» та нарядами внутрішніх військ МВС України.

Серед підрозділів ОВС особливе місце займають спеціальні підрозділи та підрозділи швидкого реагування, до основних обов'язків яких належить виконання службово-бойових завдань, а саме проведення силового забезпечення оперативно-розшукових заходів, спеціальних операцій (антитерористичні операції, розшук і затримання озброєних та інших злочинців, які становлять суспільну небезпеку, ліквідація масових заворушень та ін.), охорона власності фізичних та юридичних осіб, а також забезпечення особистої безпеки фізичних осіб.

Досить цікавими є висновки авторів, які стверджують, що звичайно працівники правоохоронних органів, зокрема ОВС, виконують службово-бойові функції лише в особливих умовах або навіть у межах відповідних спеціальних адміністративно-правових режимів, здійснюючи при цьому чітко визначені завдання у складі нарядів, груп бойового порядку, оперативного шикунання або зведених оперативно-військових груп (загонів). Як приклад автори наводять такі категорії працівників: міліціонер патрульної служби у складі групи первинного блокування (проведення спеціальної операції «Бумеранг»), опе-

руповноважений підрозділ Державної служби боротьби з економічною злочинністю у складі групи прикриття (спеціальні операції «Грім», «Сирена»), інспектор підрозділу Державної автомобільної інспекції у складі групи повітряної розвідки (проведення спеціальної операції «Хвиля») або слідчий слідчого підрозділу у складі слідчо-оперативної групи (спеціальна операція «Перехват») [5, с.53].

В наукових публікаціях доволі часто зустрічається позиція щодо виокремлення підрозділів ОВС на ті, що виконують службово-бойові завдання на постійній основі, та на ті підрозділи, що виконують ці завдання періодично, у залежності від умов, що виникли (особливих надзвичайних обставин). В цілому зазначена точка зору є правильною, але, на наш погляд, вона потребує деяких уточнень. Ми вважаємо, що характеризувати підрозділи за такою ознакою, як виконання службово-бойової діяльності на постійній (чи на непостійній основі) не досить коректно, адже, виходячи з цього, можна зробити висновок, що є підрозділи в ОВС, в обов'язки яких входить виконання тільки службово-бойових завдань.

Насправді, більшість завдань навіть підрозділів спеціального чи особливого призначення виконується в плановому порядку і в нормальних, а не надзвичайних чи особливих умовах, тобто ці завдання не можна відносити до службово-бойових. Для уникнення цієї суперечності можна запропонувати розподіл служб та підрозділів ОВС на: ті, в чій основні обов'язки входить виконання службово-бойових завдань, та ті, до основних обов'язків яких не входить виконання службово-бойових завдань, але які можуть бути задіяні для їх виконання при необхідності (при виникненні особливих обставин).

До першої категорії слід віднести підрозділи спеціального (особливого) призначення. У нормативних документах МВС України терміном «спеціальні підрозділи» визначаються спеціальний підрозділ судової міліції «Грифон» та спеціальні підрозділи міліції охорони «Титан», у свою чергу «Беркут» та «Сокіл» мають статус підрозділу міліції особливого

призначення та управління швидкого реагування відповідно. Взагалі відповідно до законодавства України до спеціальних підрозділів входять також інші, не зазначені вище, структурні одиниці ОВС. Так, відповідно до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», існують державні органи, спеціально створені для боротьби з організованою злочинністю, серед яких є спеціальні підрозділи з боротьби з організованою злочинністю МВС (п.2 ст.5) [7]. У цій же статті вказано, що в разі необхідності Верховною Радою України на постійній або тимчасовій основі можуть бути створені й інші спеціальні органи для боротьби з організованою злочинністю. У статті 9 вказаного законодавчого акту дають більш конкретне визначення спеціальних підрозділів з боротьби з організованою злочинністю органів внутрішніх справ України, цікаво, що до структури спеціальних підрозділів з боротьби з організованою злочинністю належать інформаційно-аналітичні, оперативно-розшукові, оперативно-технічні, слідчі підрозділи, підрозділи фінансового, кадрового забезпечення, швидкого реагування, внутрішньої безпеки та інших служб, необхідних для забезпечення їх діяльності [7]. Таким чином, хотілось би зазначити, що не всі підрозділи в системі ОВС, які відповідно до законодавства мають статус «спеціальні», безпосередньо виконують службово-бойові завдання, деякі з них забезпечують їх проведення.

Також треба звернути увагу на характеристику суб'єктів, що виконують службово-бойові функції тільки при виникненні надзвичайних (особливих) обставин, а в звичайних умовах виконують різноманітні повсякденні оперативно-службові завдання. Коли обставини вимагають вирішення спеціальних службово-бойових завдань, нормативними документами МВС України, рівно як і інших правоохоронних структур, передбачено створення тимчасових (позаштатних) формувань, серед яких можна виділити спорідненні загони, оперативно-військові групи та інші. Окремі елементи таких тимчасових формувань

вважають «групами бойового порядку». Тактичною одиницею, призначеною для виконання як повсякденних оперативно-службових завдань, так і для виконання завдань, що належать до спеціальних бойових, є «наряд», під яким розуміється певна кількість засобів, необхідних для виконання того чи іншого завдання. Функціонування нарядів в особливих умовах має свої особливості (кількість співробітників, озброєння, режим роботи тощо) [8, с.34].

Перелік можливих груп бойового порядку, що тимчасово створюються керівництвом правоохоронних органів для подолання або запобігання надзвичайним подіям досить значний і залежить від завдань, що стоять перед особливим складом. До вказаних груп можна віднести: штурмову групу (виконує основну роль – безпосередньо проводить захоплення або знищення злочинців, наприклад, при проведенні спеціальної операції «Грім»), групу прикриття (забезпечує діяльність основних сил), групу із застосування спеціальних засобів, снайперську групу, групу відволікання, групу блокування (зовнішнього та внутрішнього), оперативну групу, групу розвідки, групу конвоювання, групу пошуку, групу переслідування та оточення, групу евакуації, групу тилового забезпечення, фільтраційний пункт, резерв керівника операції (розділяє на товп при припиненні масових безладів), групу вилучення (затримання найбільш активних правопорушників, масових безладів), групу фіксацій правопорушень та інші [9, с.8].

Зміни штатної організації, розглянуті нами вище, обумовлені різними факторами – загострення кримінальної обстановки, введення надзвичайних адміністративно-правових режимів, виникнення інших особливих обставин. Цілком зрозумілим є те, що завдання органів внутрішніх справ у повсякденній діяльності обумовлює їх організаційно-штатну структуру, а в особливих умовах працівники, входячи до тимчасових формувань, виконують бойові функції. Штатний розклад МВС не передбачає структуру, яка би вирішувала тільки службово-бойові завдання при виникненні особливих, надзвичайних обставин.

Підводячи підсумки, вважаємо за необхідне підкреслити наступне. Службово-бойова діяльність здійснюється в особливих (надзвичайних, екстремальних) умовах та спрямована на недопущення, припинення чи подолання наслідків подій, які несуть суттєву небезпеку життєдіяльності суспільства, представляють загрозу громадському порядку та національній безпеці в цілому. Суб'єктами службово-бойової діяльності є сили охорони правопорядку, які представляють собою правоохоронні структури держави, що мають відповідні сили і засоби для вирішення специфічних службово-бойових завдань.

Серед структурних одиниць сил охорони правопорядку, які здатні виконувати завдання в особливих умовах, слід визначати не тільки підрозділи спеціального призначення (особливого призначення, швидкого реагування тощо), але й інші підрозділи, працівники яких у разі виникнення надзвичайних обставин можуть виконувати або забезпечувати виконання службово-бойових завдань. В особливих умовах різної генези (значне загострення криміногенного стану; загроза масових правопорушень; запобігання, припинення, або ліквідація наслідків особливо небезпечних злочинів; введення в країні надзвичайних адміністративно-правових режимів тощо) на більшу частину підрозділів правоохоронних справ може покладатися безпосередньо функція виконання бойових завдань, при цьому співробітники мають виконувати не ті обов'язки, які передбачені їхньою постійною штатною структурою, а обов'язки, що відповідають тимчасовій штатній організації.

За особливостями здійснення службово-бойової діяльності, вважаємо необхідним розподілити структурні підрозділи сил охорони правопорядку на підрозділи, у чиї основні обов'язки входить виконання службово-бойових завдань та підрозділи, до основних обов'язків яких не входить виконання службово-бойових завдань, але які можуть бути задіяні для їх виконання при необхідності. Крім того, зазначені підрозділи слід розподілити та ті, що безпосередньо виконують бойову функ-

цію та ті, що забезпечують виконання службово-бойових завдань основних підрозділів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кириченко І. О. Шляхи вдосконалення наукового супроводу службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку / І. О. Кириченко, В. Ю. Богданович, В. В. Крутов, О. М. Крюков, В. К. Майборода та ін. // *Честь і закон*. – 2009. – № 1. – С. 3–23.

2. Шмаков О. М. Словник офіцера внутрішніх військ з воєнно-наукових питань / Шмаков О. М. – Х. : Військ. ін-т ВВ МВС України, 2005. – 362 с.

3. Дубко Ю. В. Про термін «спеціальна операція» / Ю. В. Дубко / *Вісник Ун-ту внутр. справ*. – 2001. – Вип. 13. – С. 30–36.

4. Саакян М. Б. Організаційно-тактичні засади застосування спецоперацій ОВС / М. Б. Саакян // *Вісник Одеськ. ін-ту внутр. справ*. – 2000. – № 3. – С. 103–108.

5. Бірюков В. П. Нормативно-правові засади проведення спеціальних операцій «Сирена» та «Грім»: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.07.05 / Бірюков Василь Павлович. – Сім-

ферополь, 2011. – 236 с.

6. Дубко Ю. В. Особливості службово-бойової діяльності вибухотехнічних підрозділів ДНДЕКЦ МВС України / Ю. В. Дубко, С. А. Буткевич // *Науковий вісник Дніпропетровськ. держ. ун-ту внутр. справ*. – 2009. – № 3 (44). – С. 8–17.

7. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» : від 30.06.1993 р. // *ВВР України*. – 1993. – № 35. – Ст. 358.

8. Кузніченко С. О. Взаємодія ОВС з іншими державними органами під час запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру / С. О. Кузніченко, І. О. Шаповалова // *Нормативно-правове забезпечення оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ : Звіт про НДР (заключний)*. – Сімферополь : Кримськ. юрид. ін-т ОДУВС, 2010. – С. 27–42.

9. Крикун В. В. Нормативно-правові та організаційно-тактичні засади проведення спеціальних операцій ОВС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 21.07.05 / В. В. Крикун. – Сімферополь, 2010. – 20 с.

Лазутко В. І. Сили охорони правопорядку: проблемні питання визначення та характеристики / В. І. Лазутко // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 357–363 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12lvivtx.pdf>

Здійснений аналіз поняття «сили охорони правопорядку» в науковій літературі. Надано характеристику суб'єктів службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку. Акцентовано увагу на розподіл структурних підрозділів правоохоронних органів залежно від особливостей виконання службово-бойових завдань.

Лазутко В.И. Силы охраны правопорядка: проблемные вопросы определения и характеристики

Проведен аналіз поняття «силы охраны правопорядка» в науковій літературі. Охарактеризовані суб'єкти службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку. Акцентовано увагу на розподіл структурних підрозділів правоохоронних органів залежно від особливостей виконання службово-бойових завдань.

Lazutko V.I. The Force of Protection of the Law and Order: Problem Questions of Definition and Characteristic

The analysis of concept of «force of protection of the law and order» in the scientific literature is carried out. Subjects of official-military activity of forces of protection of the law and order are characterized. The attention to distribution of structural divisions of law enforcement bodies is stressed depending on features of performance of official-military tasks.